

Установа адукацыі
«Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П.М. Машэрава»

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай рабоце
ВДУ імя П.М. Машэрава
_____ В.І. Туркоўскі

Рэгістрацыйны № УД-_____/ вуч.

Методыка выкладання беларускай літаратуры

**Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці**

1 - 21 05 01 – 01 Беларуская філалогія (літаратурна-рэдакцыйная дзейнасць)

2016 г.

Вучэбная праграма складзена на аснове дзяржаўнага адукацыйнага стандарту ОСВО 1-21 05 01–2013 (зацверджаны і ўведзены ў дзеянне пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 30.08.2013, № 88); тыпавай вучэбнай праграмы “Методыка выкладання беларускай літаратуры”, зацверджанай 30.05.2012, рэгістрацыйны нумар ТД-Д.207/тып.

СКЛАДАЛЬНІК:

В.І. Русілка, дацэнт кафедры літаратуры, кандыдат філалагічных навук, дацэнт

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай літаратуры

(назва кафедры - распрацоўшчыка вучэбнай праграмы)

(праатакол № 10 ад 17.05.2016);

Навукова-метадычным саветам ВДУ імя П.М. Машэрава

(праатакол № ____ ад _____)

Тлумачальная запіска

Мэта выкладання дысцыпліны – падрыхтоўка высокакваліфікаваных выкладчыкаў беларускай літаратуры.

Задачы вывучэння дысцыпліны: выпрацаваць навукова абгрунтаваную аптымальную сістэму літаратурнага навучання; даць студэнтам грунтоўныя веды па асноўных праблемах сучаснай методыкі выкладання літаратуры ў школе; выпрацаваць трывалыя навыкі выбару і выкарыстання аптымальных метадаў і прыёмаў выкладання літаратуры; навучыць правільнай арганізацыі ўрока літаратуры і пазакласнай працы па літаратуры; выпрацоўваць у студэнтаў умение праводзіць выхаваўчую работу на ўроках літаратуры па фарміраванню палітычнай культуры вучняў, патрыятызму і інтэрнацыяналізму, дакладнаму разуменню нацыянальнай ідэі.

Дысцыпліна адносіцца да кампаненту “**Дзяржаўны кампанент**”

Пэралік дысцыплін з указаннем раздзелаў (тэм), засваенне якіх студэнтамі неабходна для вывучэння дысцыпліны

№ п/п	Назва дысцыпліны	Раздзел, тэма
1	2	3
1	Педагогіка	Агульнадыдактычныя прынцыпы навучання. Метады і прыёмы навучання. Тыпы і структура ўрокаў.
2	Асновы педагогічнага майстэрства	Сучасныя педагогічныя і навучальныя тэхналогіі
3	Гісторыя беларускай літаратуры	Перыядызацыя літаратурнага працэсу. Манаграфічныя тэмы, прысвечаныя аўтарам, творчасць якіх уключана ў школьныя праграмы.

Патрабаванні да засваення вучэбнай дысцыпліны (у тым ліку і патрабаванні адукацыйнага стандарту).

Змест вучэбнай праграмы і засваенне дадзенай вучэбнай дысцыпліны накіраваны на забеспячэнне наступных кампетэнцый

акадэмічных:

- АК-1. Умець выкарыстоўваць базавыя навукова-тэарэтычныя веды для вырашэння тэарэтычных і практычных задач.
- АК-2. Валодаць сістэмным і параўнальным аналізам.
- АК-3. Валодаць даследчымі навыкамі.
- АК-4. Умець працаваць самастойна.
- АК-5. Быць здольным прадугавяваць новыя ідэі (валодаць крэатыўнасцю).
- АК-6. Валодаць міждысцыплінарным падыходам пры рашэнні праблем.
- АК-8. Мець навыкі вуснай і пісьмовай камунікацыі.
- АК-9. Умець вучыцца, павышаць сваю кваліфікацыю на працягу ўсяго жыцця.

сацыяльна-асобасных кампетэнцый:

- САК-1. Валодаць якасцямі грамадзянскасці.
- САК-2. Быць здольным да сацыяльных кантактаў.
- САК-3. Валодаць здольнасцю да міжасабовых камунікацый.
- САК-5. Быць здольным да крытыкі і самакрытыкі.
- САК-6. Умець працаваць у калектыве.

Прафесійных кампетэнцый:

Навукова-педагагічная і вучэбна-метадычная дзейнасць

- ПК-1. Планаваць, арганізоўваць і весці педэагагічную (вучэбную, метадычную, выхаваўчую) дзейнасць.
- ПК-2. Выкарыстоўваць розныя тэхналогіі навучання мове і літаратуры.
- ПК-3. Ствараць і рэдагаваць дакументы з улікам спецыфікі дзелавой камунікацыі.
- ПК-4. Ажыццяўляць маніторынг адукацыйнага працэсу, дыягностыку вучэбных і выхаваўчых вынікаў.

Навукова-даследчая дзейнасць

- ПК-6. Выбіраць неабходныя метады даследавання, мадыфікаваць існуючыя і выкарыстоўваць новыя метады, зыходзячы з задач канкрэтнага даследавання.

- ПК-10. Карыстацца навуковай і даведачнай літаратурай на беларускай, рускай і замежных мовах.

Праектная дзейнасць

- ПК-12. Праводзіць аналіз праектнай дзейнасці ў гуманітарнай сферы, распрацоўваць прапановы па павышэнні эфектыўнасці запланаваных даследаў.

Арганізацыйна-кіруючая дзейнасць

- ПК-13. Арганізоўваць працу малых калектываў выканаўцаў для дасягнення пастаўленых мэт.

- ПК-18. Выкарыстоўваць сучасныя сродкі тэле- і інтэрнэт-камунікацый.

інфармацыйна-камунікацыйных кампетэнцый:

– Валодаць метадалогіяй пошука новага (інфармацыі, ідэй і г.д.), метадыкай аналізу і адаптацыі ведаў да сваіх прафесійных запатрабаванняў.

– Умець пераўтвараць інфармацыю ў спецыяльныя веды.

– Валодаць інфармацыйнай культурай.

праектных кампетэнцый:

– Свядома і самастойна планаваць прафесійную дзейнасць.

– Асэнсавана будаваць прафесійную кар’еру.

– Знаходзіць аптымальныя рашэнні інавацыйнага характара.

– Быць здольным ажыццявіць свае задумы ў інавацыйны праект і рэалізаваць яго.

– Сістэмна ўдасканальваць адукацыйны працэс.

Студэнт павінен: **ведаць:** спецыфіку літаратуры ў шэрагу іншых мастацтваў; асноўныя этапы і шляхі развіцця метадыкі выкладання беларускай літаратуры; агульныя заканамернасці гісторыка-літаратурнага працэсу; галоўныя факты жыцця і творчасці вывучаемых пісьменнікаў, этапы іх творчай эвалюцыі; змест, гісторыка-культурны кантэкст і творчую гісторыю вывучаемых твораў, спецыфіку адпаведнай адзначанаму арганізацыі працэсу навучання літаратуры.

ўмець: даваць ідэйна-эстэтычную ацэнку мастацкага твору як з’яве мастацтва; аналізаваць і інтэрпрэтаваць літаратурны твор як мастацкае цэлае ў яго гісторыка-літаратурнай абумоўленасці і культурным кантэксце з выкарыстаннем паняццёвай мовы літаратуразнаўства; аналізаваць тэксты ў адзінстве формы і зместу, гісторыка-літаратурных звестак і тэарэтыка-літаратурных паняццяў, у залежнасці ад іх родавай і жанравай спецыфікі; карыстацца сучаснымі метадамі вывучэння літаратурных з’яў і працэсаў, выяўляючы ікрытычна ацэньваючы іх сутнасць і генезіс; прымяняць веды, атрыманыя ў вобласці літаратуразнаўства, для рашэння філалагічных канкрэтных навукова-практычных і выкладчыцкіх задач, а менавіта - у праектаванні і практычнай рэалізацыі працэсу навучання літаратуры ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі, выкарыстанні тэхналогій пабудовы сучаснага ўрока літаратуры, метадаў, прыёмаў, форм навучання гэтай дысцыпліне.

Агульная колькасць гадзін і колькасць аўдыторных гадзін. Размеркаванне аўдыторнага часу па відах заняткаў, курсах, семестрах. Форма атрымання вышэйшай адукацыі. Форма бягучай атэстацыі па вучэбнай дысцыпліне.

Усяго гадзін па дысцыпліне	Курс	Семестр	Усяго аўдыторных гадзін _50(ДФН)			Форма бягучай атэстацыі па вучэбнай дысцыпліне	Форма атрымання вышэйшай адукацыі
			Лекцыі	Практычныя	КСР		
94	4	7	28	22	4	залік	дзённая
94	4/5	8/9	8	6		залік	завочная

Змест вучэбнага матэрыялу

1. Лекцыйныя заняткі: назвы тэм і іх змест

№ п/п	Назва тэмы	Змест
1	2	3
1	Методыка выкладання беларускай літаратуры як навуковая дысцыпліна	1. Тэарэтычныя асновы курса методыкі выкладання літаратуры. 2. Прадмет, змест і задачы курса, яго структура. 3. Сувязь з прадметамі гуманітарнага, псіхалага-педагагічнага, літаратуразнаўчага і лінгвістычнага цыклу. 4. Метады даследавання.
2	Беларуская літаратура як вучэбны прадмет у сучаснай сярэдняй школе	1. Своеасабліваць літаратуры ў шэрагу іншых школьных прадметаў. 2. Мэты і задачы вывучэння беларускай літаратуры ў школе: беларускай літаратуры - далучыць вучняў да набываў айчыннай мастацкай славазнасці (у кантэксце сусветнай), развіць іх здольнасці да эстэтычнага ўспрымання і ацэнкі з'яў літаратуры; фарміраванне на гэтай падставе эстэтычных густаў, інтарэсаў, грамадзянскай, духоўна-маральнай, камунікатыўнай культуры вучняў.
3	Прынцыпы, змест і асноўныя этапы адукацыі ў сучаснай школе	1. Прынцыпы дзяржаўнай палітыкі ў галіне адукацыі ў РБ і іх рэалізацыя пры выкладанні літаратуры. 2. Канцэпцыя літаратурнай адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь, канцэпцыя вучэбнага прадмета "Беларуская літаратура". 3. Дыдактычныя, літаратуразнаўчыя, метадычныя прынцыпы выкладання літаратуры. 4. Кампаненты зместу літаратурнай адукацыі. 5. Этапы літаратурнай адукацыі: I ступень агульнай сярэдняй адукацыі (I-IV класы), II ступень агульнай сярэдняй адукацыі (V-IX класы), III ступень агульнай сярэдняй адукацыі (X-XI класы) і задачы курса літаратуры.
4	Настаўнік літаратуры як арганізатар вучэбна-выхаваўчага працэсу	1. Прафесійныя веды і педагагічныя ўменні настаўніка-славазна. 2. Класіфікацыя педагагічных уменняў, якія вынікаюць з функцый педагога. 3. Асобасныя якасці настаўніка. 4. Планаванне і імправізацыя як умовы пед. творчасці. 5. Уплыў асобы настаўніка на школьнікаў. Роля самаадукацыі. 6. Светапоглядная аснова асобы настаўніка, ажыццяўленне ім сучаснай культурнай палітыкі РБ. 7. Школьны кабінет літаратуры.
5	Літаратурнае развіццё школьнікаў	1. Узроставыя асаблівасці і этапы літаратурнага развіцця вучняў. 2. Літаратурныя здольнасці вучняў: чытацкія і творчыя. 3. Праблема крытэрыяў літаратурнага развіцця вучняў. 4. Вывучэнне чытача-школьніка як метадычная праблема. 5. Этапы развіцця чытача-школьніка: пачатковы, малодшыя падлеткі, старэйшыя падлеткі, юнацкі ўзрост.
6	Станаўленне і развіццё методыкі выкладання беларускай літаратуры	1. Выдатныя беларускія асветнікі і мысліцелі. 2. Роля выдатных рускіх педагогаў і метадыстаў XIX – XX ст. 3. Першыя беларускія чытанкі. Выкладанне беларускай літаратуры ў 20-я гг. XX ст., асаблівасці выкладання ў 30-я гг. 4. Развіццё методыкі выкладання беларускай літаратуры ў 40-80-я гг. XX ст. Перыядычны друк, метадычная літаратура. Праграмы і падручнікі. Метадычныя дапаможнікі настаўніку. 5. Сучасны стан (з 1990-х гадоў і па цяперашні час) і перспектывы літаратурнай адукацыі

7	Метады і прыёмы навучання літаратуры.	1. Асноўныя класіфікацыі метадаў у дадактыцы. 2. Класіфікацыя метадаў навучання ў методыцы выкладання літаратуры: па крыніцах атрымання ведаў, па характары пазнавальнай дзейнасці вучняў, па метадах і прыёмах спасціжэння літаратурных твораў і інш. 3. Суадносіны паняццяў “метад” і “прыём”. 4. Прыёмы эмацыянальна-вобразнага спасціжэння літаратурнага твора. 5. Прыёмы спасціжэння аўтарскай пазіцыі. 6. Інавацыйныя метады і прыёмы аналізу мастацкага твора: эксплікацыя, метад кагнітыўнай камунікацыі, метад літаратурнага пошуку і інш. Камунікатыўна-дзейнасны, крэатыўны, культуралагічны падыходы да літаратуры.
8	Этапы вывучэння мастацкага твора.	1. Уступныя заняткі як этап вывучэння мастацкага твора. 2. Чытанне твора і арыенціровачныя заняткі. 3. Аналіз як этап вывучэння літаратурнага твора. 4. Заключны этап вывучэння літаратурнага твора.
9	Вывучэнне мастацкіх твораў у іх родавай і жанравай спецыфіцы.	1. Залежнасць аналізу мастацкага твора ад яго родава-жанравай спецыфікі. Своеасаблівасць метадаў і прыёмаў вывучэння твораў. 2. Вывучэнне эпічных твораў: спецыфіка вывучэння ў сярэдніх і старэйшых класах. 3. Метады і прыёмы аналізу эпічных твораў. 4. Вывучэнне лірычных твораў. Спецыфіка вывучэння лірыкі на II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі на II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі. 5. Метады і прыёмы аналізу лірычнага твора. 6. Вывучэнне драматычных твораў. Метады і прыёмы стварэння сцэнічнага эфекту.
10	Фарміраванне чытацкіх уменняў на ўроках літаратуры	1. Асноўныя групы чытацкіх уменняў. Уменні, звязаныя з успрыманням мастацкага твора: уяўляць карціны, намаляваныя пісьменнікам; эмацыянальна выказаць першасныя ўражанні аб творы; прыўносіць у сваю інтэрпрэтацыю новыя моманты, якія не супярэчаць вобразнай прыродзе твора. 2. Аналітычныя ўменні: выяўляць родава-жанравую спецыфіку твора; вызначаць асноўную праблематыку твора; выяўляць матывы ўчынкаў герояў, прасочваць развіццё сюжэта ў эпічным творы, канфлікту – у драматычным творы, змену пачуццяў – у лірычным вершы; выяўляць аўтарскую пазіцыю ў творы; вызначаць асаблівасці стылю твора. 3. Сінтэтычныя ўменні: супастаўляць герояў і сітуацыі розных твораў; выяўляць агульныя якасці твораў аднаго жанру і адрозніваць індывідуальную своеасаблівасць пісьменнікаў у межах аднаго жанру; суадносіць твор, творчасць пісьменніка з літаратурным накірункам дадзенай эпохі; супастаўляць творы розных літаратурных накірункаў. 4. Уменні, звязаныя з ацэнкай мастацкага твора: фармуляваць і абгрунтоўваць сучасную актуальную праблему, сугучную разглядаемаму твору; абгрунтоўваць сваю трактоўку твора і параўноўваць яе з іншымі трактоўкамі гэтага ж тэксту. 5. Этапы засваення школьнікамі чытацкіх уменняў, іх сувязь з этапамі навучання. 6. Узаемасувязь чытацкіх і літаратурна-творчых уменняў. Асноўныя літаратурна-творчыя ўменні, фарміруемыя на аснове чытацкіх уменняў.
11	Урок літаратуры ў сучаснай школе.	1. Пятрабаванні да сучаснага ўрока літаратуры. 2. Класіфікацыі ўрокаў літаратуры ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі. 3. Чатырохэлементная (традыцыйная) структура ўрока. 4. Традыцыйныя і нетрадыцыйныя ўрокі як метадычная праблема. Віды нетрадыцыйных урокаў. 5. Падрыхтоўка настаўніка да ўрока. Планаванне. 6. Новыя педагогічныя тэхналогіі навучання літаратуры, выкарыстанне актыўных форм навучання. 7.

		Класіфікацыя ўрокаў у залежнасці ад этапаў вывучэння мастацкага твора і шляхоў яго аналізу (уступныя заняткі (уроки), арыентацыйныя заняткі (уроки), заключныя заняткі (уроки), урокі аналізу (вобраза, праблемы, кампазіцыі, эпізода, раздзела, дзеі). Класіфікацыя ўрокаў па жанравай спецыфіцы твора: урокі вывучэння фольклорных твораў, урокі вывучэння лірыкі, урокі вывучэння эпічных твораў, урокі вывучэння драматычных твораў, урокі пазакласнага чытання. Урокі вывучэння асноў гісторыі літаратуры. Урокі вывучэння аглядавых тэм, Урокі вывучэння манаграфічных тэм, Урокі аналізу сачыненняў. 8. Тыпы ўрокаў у залежнасці ад метадыкі іх правядзення. 9. Урокі, у аснове якіх адзін з метадаў, прыёмаў выкладання літаратуры. 10. Тыпы ўрокаў, у аснове якіх адна з формаў пазакласнай працы. 11. Нестандартныя ўрокі. 12. Выкарыстанне сучасных адукацыйных тэхналогій на ўроках літаратуры
12	Гісторыя літаратуры ў школьным вывучэнні.	1. Гістарызм у выкладанні літаратуры на розных этапах курса. 2. Значэнне і месца гісторыка-літаратурных ведаў на ўроках літаратуры ў V-IX класах. 3. Спецыфіка сістэматычнага курса літаратуры на заключным этапе літаратурнай адукацыі. 4. Задачы і спецыфіка вывучэння аглядавых і манаграфічных тэм. 5. Задачы вывучэння аглядных тэм і іх роля ў літаратурнай адукацыі школьнікаў. Тыпы аглядавых тэм. Змест і структура.
13.	Вывучэнне манаграфічнай тэмы	1. Разнастайны характар вывучэння мастацкага твора ў рамках манаграфічнай тэмы. 2. Вывучэнне жыцця і творчасці пісьменніка ў межах манаграфічнай тэмы. 3. Прыёмы работы: слова пра пісьменніка, каменціраванне партрэтаў, фотаздымкаў, экскурсіі ў літаратурны музей, выкарыстанне дадатковай літаратуры (II ступень агульнай сярэдняй адукацыі); лекцыя настаўніка, кінаўрок, розныя формы нагляднасці, самастойная работа 3 дакументальнай і мемуарнай літаратурай, літаратурна-краязнаўчая работа (III ступень агульнай сярэдняй адукацыі).
14.	Вывучэнне літаратурна-крытычных артыкулаў	1. Літаратурна-крытычныя артыкулы ў гісторыка-літаратурным аспекце. 2. Этапы вывучэння літаратурна-крытычных артыкулаў. 3. Прыёмы работы над літаратурна-крытычным артыкулам ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі
15.	Тэорыя літаратуры ў школьным вывучэнні.	1. Сістэмна-функцыянальны падыход да вывучэння тэорыі літаратуры ў школе. 2. Паслядоўнасць фарміравання тэорыка-літаратурных паняццяў. 3. Шляхі спасціжэння вобраза ў сярэдніх класах. 4. Сувязь тэорыі літаратуры ў старшых класах з гісторыка-літаратурнымі ўстаноўкамі курса. 5. Пераемнасць, этапнасць прымянення вывучаных ведаў. 6. Значэнне вывучэння твораў беларускай літаратуры ў кантэксце сусветнай для фарміравання тэарэтыка-літаратурных паняццяў. 7. Выкарыстанне міжпрадметных сувязей з урокамі рускай літаратуры для фарміравання ведаў і ўменняў па тэорыі літаратуры.
16	Развіццё маўлення вучняў у сістэме літаратурнай адукацыі.	1. Развіццё маўлення як сацыяльная і метадычная задача. 2. Асноўныя прынцыпы работы па развіцці маўлення. Накірункі работы: узбагачэнне, удасканаленне, актывізацыя слоўнікавага запаса. 3. Крытэрыі маўленняга развіцця вучняў. 4. Віды вусных выказванняў. Узаемасувязь вуснага і пісьмовага маўлення. 5. Віды пісьмовых работ у V-VIII кл. Віды пісьмовых прац у IX-XII кл. 6. Сачыненні розных форм, іх роля ў фарміраванні творчай самастойнасці, светапогляду вучняў, у пазнанні літаратурнага твора. 7. Класіфікацыі сачыненняў, патрабаванні да іх. 8. Авалоданне жанрамі пісьмовага маўлення. Аналіз і ацэнка

		пісьмовага маўлення. Рэцэнзія настаўніка. Работа над памылкамі.
17.	Літаратурная творчасць школьнікаў	1. Літаратурная творчасць школьнікаў як адзін з кампанентаў зместу літаратурнай адукацыі. 2. Асноўныя мэты літаратурнай творчасці школьнікаў. 3. Асноўныя прынцыпы развіцця літаратурнай творчасці школьнікаў. 4. Жанры мастацкай літаратуры (казка, верш, апавяданне і інш.), публіцыстычныя жанры (нататка ў газету, інтэрв'ю, водгук, рэцэнзія і інш.), літаратурна-крытычныя жанры (сачыненне праблемнага характару, характарыстыка персанажа, даклад, рэферат і інш.), вучэбна-традыцыйныя жанры (сачыненне-апавяданне, сачыненне-разважанне, сачыненне-апісанне і інш.). 4. Метадычныя шляхі, прыёмы і ўмовы развіцця літаратурнай творчасці школьнікаў.
18	Пазакласная і пазашкольная работа па літаратуры.	1. Узаемадзеянне, урокаў, пазакласнай і пазашкольнай работы. 2. Урокі пазакласнага (дадатковага) чытання, іх мэты і спецыфіка. 3. Задачы і роля пазакласнага (дадатковага) чытання, формы яго арганізацыі і кантролю. 4. Віды і формы пазакласнай працы па літаратуры: гурткі, таварыствы, клубы, літаратурныя святы, экскурсіі, паходы, конкурсы, віктарыны і г.д. 5. Літаратурныя вечары і ранішнікі. 6. Гульні і тэхналогіі навучання на пазакласных занятках. Літаратурныя гульні ў пазаўрочны час. 7. Літаратурнае краязнаўства як сродак выхавання нацыянальна-дзяржаўнай самасвядомасці, павагі да дзяржаўнай сімволікі, патрыятызму і інтэрнацыяналізму.
19	Факультатыўныя заняткі.	1. Месца факультатыўных заняткаў у сістэме школьнай літаратурнай адукацыі. 2. Асноўныя віды, змест і прынцыпы пабудовы факультатыўных курсаў. 3. Структурна-змястоўная характарыстыка новых ВМК (вучэбная праграма, дапаможнік для настаўнікаў, дапаможнік для вучняў) факультатыўных заняткаў па беларускай літаратуры. 4. Адметнасць метадыкі правядзення факультатыўных заняткаў. Лекцыі, семінарскія заняткі, рэфераты, даклады, дыспуты, іх месца і спецыфіка на факультатыўных занятках.

2. Практычныя заняткі назвы тэм і іх змест

№ п/н	Практычныя і семінарскія заняткі	Змест
1	2	3
1.	Беларуская літаратура як вучэбны прадмет у сучаснай сярэдняй школе	1. Роля і месца вучэбнага прадмета "Беларуская літаратура" ў структуры зместу агульнай сярэдняй адукацыі. 2. Адукацыйны стандарт вучэбнага прадмета "Беларуская літаратура" (I-XI класы), канцэпцыя вучэбнага прадмета "Беларуская літаратура". 3. Аналіз вучэбных праграм і вучэбных дапаможнікаў па беларускай літаратуры для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі
2.	Настаўнік літаратуры як арганізатар вучэбна-выхаваўчага працэсу. Літаратурнае развіццё школьнікаў	1. Прафесійныя веды і педагагічныя ўменні настаўніка-славесніка: псіхалага-педагагічныя, прадметна-навуковыя, метадалагічныя, агульнакультурныя. 2. Планаванне і імправізацыя як умовы педагагічнай творчасці. Значэнне планавання работы настаўніка ў павышэнні эфектыўнасці заняткаў па літаратуры. Перспектыўнае і бягучае планаванне. Віды планаў: каляндарны, тэматычны, паўрочны. Варыянтнасць планаў у залежнасці ад узроўню літаратурнага і агульнага развіцця вучняў, ад спецыфікі мастацкага твора, ад вучэбна-выхаваўчых задач. 3. Узроставыя асаблівасці і этапы літаратурнага развіцця вучняў.
3.	Станаўленне і развіццё методыкі выкладання беларускай літаратуры	1. Гістарычныя вытокі методыкі выкладання беларускай літаратуры і асноўныя этапы яе развіцця. 2. Першыя беларускія чытанні. 3. Роля Цёткі, Я.Коласа, І.Замоціна і інш. 4. Першыя праграмы па беларускай літаратуры. Падручнікі І. Самковіча, І.Пратасевіча, У. Дзяржынскага. 5. Метадычны друк на Беларусі. 6. Сучасны стан методыкі літаратуры.
4	Метады і прыёмы навучання літаратуры	1. Класіфікацыі метадаў і прыёмаў навучання літаратуры. 2. Прыёмы эмацыянальна-вобразнага спасціжэння твора (уласнаметадычныя): выразнае чытанне, вуснае славеснае маляванне і інш. Эўрыстычная гутарка. 3. Прыёмы спасціжэння аўтарскай пазіцыі. 4. Інавацыйныя метады і прыёмы аналізу мастацкага твора: эксплікацыя, метада мастацкай інтэрпрэтацыі, метада літаратурнага пошуку і інш.
5	Этапы вывучэння мастацкага твора ў сярэдняй школе	1. Уступныя заняткі як этап вывучэння мастацкага твора. 2. Чытанне твора і арыенціровачныя заняткі. 3. Аналіз як этап вывучэння літаратурнага твора. 4. Заключны этап вывучэння літаратурнага твора.
6	Вывучэнне мастацкіх твораў у іх родава-жанравай спецыфіцы. Урокі па вывучэнні эпічных, лірычных, драматычных твораў.	1. Родава-жанравая спецыфіка эпічных твораў. 2. Вывучэнне малых эпічных форм у V-VIII кл. 3. Вывучэнне эпічных твораў, у старшых класах. 4. Метады і прыёмы работы. 5. Асаблівасці ўспрымання і аналізу лірычных жанраў. 6. Спецыфіка вывучэння лірыкі ў V-VIII і IX-XI класах. 7. Метады і прыёмы аналізу лірычнага верша на ўроку літаратуры. 8. Асаблівасці ўспрымання і аналізу драматычных жанраў. 9. Спецыфіка драматычных твораў і яе ўплыў на выбар метадаў і прыёмаў аналізу тэкста. 10. Стварэнне сцэнічнага эфекту на ўроку. 11. Метады і прыёмы працы на ўроку.

7	Урок літаратуры ў сучаснай школе.	1.Змест, структура, тыпалогія ўрокаў. 2. Патрабаванні да сучаснага ўрока літаратуры. 3. Класіфікацыі ўрокаў літаратуры. 4. Сучасныя навучальныя тэхналогіі на ўроку літаратуры. 5. Урокі-канферэнцыі, дыспуты, завочныя экскурсіі і г.д. 6. Гульнівыя формы навучання.
8	Гісторыя літаратуры ў школьным вывучэнні.	Задачы вывучэння аглядных тэм і іх роля ў літаратурнай адукацыі школьнікаў. Тыпы аглядавых тэм. Змест і структура. Кароткі аналіз мастацкіх тэкстаў, звесткі аб развіцці культуры, крытыкі, аб асобных пісьменніках.
9	Тэорыя літаратуры ў школьным вывучэнні.	Паслядоўнасць фарміравання тэарэтыка-літаратурных паняццяў на ўроках літаратуры: ад першапачатковых назіранняў да ўсведамлення сутнасці паняцця, ад узбагачэння паняцця да свядомага выкарыстання яго ў працэсе аналізу мастацкага твора і выкарыстання ва ўласнай літаратурнай творчасці.
10	Развіццё маўлення на ўроку літаратуры.	1.Асноўныя прынцыпы работы па ўзбагачэнні маўлення вучняў. 2. Накірункі работы па развіцці маўлення вучняў. 3. Развіццё вуснага і пісьмовага маўлення вучняў. 4. Віды вусных выказванняў і пісьмовых работ ў 5 – 8 і 9 – 11 класах. 5. Тэматычная класіфікацыя сачыненняў. 6. Сачыненні розных жанраў. 7. Сачыненні і пераказы з элементамі мастацкай творчасці. 8. Навучальныя і кантрольныя сачыненні. 9. Падрыхтоўка да напісання сачынення. 10. Праверка і аналіз сачыненняў. 11. Жанры мастацкай літаратуры і публіцыстыкі ў літаратурнай творчасці школьнікаў. 12. Метадычныя шляхі, прыёмы і ўмовы развіцця літаратурнай творчасці школьнікаў.
11	Пазакласная і пазашкольная праца па літаратуры.	1. Развіццё творчых літаратурных здольнасцей вучняў. 2. Гурткі літаратурнага профілю. 3. Літаратурнае краязнаўства. 4. Арганізацыя і правядзенне літаратурных ранішнікаў і вечароў у школе. 5. Роля і месца пазакласнага (дадатковага) чытання ў сістэме літаратурнай адукацыі. 6. Формы кантролю. 7. Спецыфіка ўрокаў пазакласнага чытання.

2. ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ (дзённая форма навучання)

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		Колькасць гадзін КСР	Формы кантролю ведаў
		лекцыі	Практычныя заняткі		
1	2	3	4	5	6
	Методыка выкладання беларускай літаратуры	28	22	4	залік
Модуль 1					
1.	Методыка выкладання беларускай літаратуры як навуковая дысцыпліна	1			Даклады, вуснае і пісьмовае апытванне
2.	Беларуская літаратура як вучэбны прадмет у сучаснай сярэдняй школе	1	2		Прэзентацыі, вуснае і пісьмовае апытванне
3.	Прынцыпы, змест і асноўныя этапы адукацыі ў сучаснай школе	2		1	Прэзентацыі, вуснае і пісьмовае апытванне
4.	Настаўнік літаратуры як арганізатар вучэбна-выхаваўчага працэсу	1	1		Даклады, вуснае і пісьмовае апытванне
5.	Літаратурнае развіццё школьнікаў	1	1		Прэзентацыі, вуснае і пісьмовае апытванне
6.	Станаўленне і развіццё методыкі выкладання беларускай літаратуры	2	2	1	Даклады, рэфераты, вуснае і пісьмовае апытванне
7.	Метады і прыёмы навучання літаратуры.	2	2		Прэзентацыі, вуснае і пісьмовае апытванне
8.	Этапы вывучэння мастацкага твора.	2	2		Даклады, вуснае і пісьмовае апытванне
	Бягучы кантроль				Пісьмовая работа

Модуль 2					
9.	Вывучэнне мастацкіх твораў у іх родавай і жанравай спецыфіцы.	2	4		Планы-канспекты ўрокаў, вуснае і пісьмовае апытванне
10.	Фарміраванне чытацкіх уменняў на ўроках літаратуры	2			Даклады, вуснае і пісьмовае апытванне
11.	Урок літаратуры ў сучаснай школе.	2	2	1	Даклады, планы-канспекты ўрокаў
12.	Гісторыя літаратуры ў школьным вывучэнні.	1	1		Прэзентацыі, вуснае і пісьмовае апытванне
13.	Вывучэнне манаграфічнай тэмы	1			Планы-канспекты ўрокаў, вуснае і пісьмовае апытванне
14.	Вывучэнне літаратурна-крытычных артыкулаў	1			Даклады, вуснае і пісьмовае апытванне
15.	Тэорыя літаратуры ў школьным вывучэнні.	1	1		Планы-канспекты ўрокаў, вуснае і пісьмовае апытванне
16.	Развіццё маўлення вучняў у сістэме літаратурнай адукацыі.	2	2		Планы-канспекты ўрокаў, вуснае і пісьмовае апытванне
17.	Літаратурная творчасць школьнікаў	1			Даклады, рэфераты, вуснае і пісьмовае апытванне
18.	Пазакласная і пазашкольная работа па літаратуры.	2	2	1	Сцэнарыі пазакласных мерапрыемстваў, вуснае і пісьмовае апытванне
19.	Факультатыўныя заняткі.	1			Даклады, рэфераты, вуснае і пісьмовае апытванне
20.	Выніковы кантроль				залік

3. ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ (завочная форма навучання)

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		Колькасць гадзін КСР	Формы кантролю ведаў
		лекцыі	Практычныя заняткі		
1	2	3	4	5	6
	Методыка выкладання беларускай літаратуры	8	6		залік
Модуль 1					
1.	Беларуская літаратура як вучэбны прадмет у сучаснай сярэдняй школе	1			Даклады, рэфераты, вуснае і пісьмовае апытванне
2.	Прынцыпы, змест і асноўныя этапы адукацыі ў сучаснай школе	1			Даклады, рэфераты, вуснае і пісьмовае апытванне
3.	Метады і прыёмы навучання літаратуры.	2			Даклады, рэфераты, вуснае і пісьмовае апытванне
4.	Вывучэнне мастацкіх твораў у іх родавай і жанравай спецыфіцы.	2			Даклады, рэфераты, вуснае і пісьмовае апытванне
5.	Урок літаратуры ў сучаснай школе.	2			Даклады, рэфераты, вуснае і пісьмовае апытванне
	Бягучы кантроль				Тэсты
Модуль 2					
6.	Метады і прыёмы навучання літаратуры.		2		Планы-канспекты ўрокаў, вуснае і пісьмовае апытванне
7.	Вывучэнне мастацкіх твораў у іх родавай і жанравай спецыфіцы		2		Планы-канспекты ўрокаў, вуснае і пісьмовае апытванне
8.	Пазакласная і пазашкольная работа па літаратуры.		2		Сцэнарыі пазакласных мерапрыемстваў, вуснае і пісьмовае апытванне
	Выніковы кантроль				залік

4. Інфармацыйная (інфармацыйна-метадычная) частка

4.1. асноўная і дадатковая літаратура

№ п/н	Пералік літаратуры	Год выдання
1	2	3
Асноўная		
1.	Гоўзіч, І.М. Методыка выкладання беларускай літаратуры : вучэб. дапам. для студэнтаў філал. спецыяльнасцей ВНУ / І.М. Гоўзіч, А.І. Лугоўскі, С.А. Сычова. – Мінск : БДПУ, 2012.	2012
2.	Руцкая, А.В. Методыка выкладання беларускай літаратуры: вучэб. дапам. / А.В. Руцкая, М.У. Грынько. – Гродна, 2010.	2010
3.	Лугоўскі, А.І. Курсавыя працы па методыцы выкладання беларускай літаратуры: Вучэб. дапаможнік / А.І. Лугоўскі. – Мн., 2005.	2005
Дадатковая		
1.	Выкарыстанне сучасных адукацыйных тэхналогій на уроках беларускай мовы і літаратуры / пад рэд. С.І. Цыбульскай. – Мінск, 2006.	2006
2.	Адукацыйны стандарт вучэбнага прадмета “Беларуская літаратура” (I-XI класы) // Роднае слова. – 2009. – № 8. – С. 96 – 100.	2009
3.	Канцэпцыя вучэбнага прадмета “Беларуская літаратура” // Роднае слова. – 2009. – № 8. – С. 80 – 89.	2009
4.	Методыка выкладання беларускай літаратуры: Вучэб. дапаможнік / Пад рэд. В.Я. Ляшук. – Мн., 1999.	1999
5.	Методика преподавания литературы: Пособие для студентов и преподавателей: В 2 ч. / Под ред О.Ю.Богдановой, В.Г. Маранцмана. – М., 1995.	1995
6.	Методика преподавания литературы: Учебник для студентов пед. вузов / Под ред. О.Ю. Богдановой. – М., 1999.	1999
7.	Жуковіч, М.В. Сучасныя педагогічныя тэхналогіі на ўроках беларускай мовы і літаратуры: дапам. для настаўнікаў устаноў, якія забяспечваюць атрыманне агул. сярэд. адукацыі / М.В. Жуковіч. – Мінск, 2007.	2007
8.	Нестандартныя ўрокі па беларускай мове і літаратуры. 5-11 класы: дапам. для настаўнікаў агульнаадукац. устаноў / А.М. Евіч [і інш.]. – Мазыр, 2009.	2009
9.	Ляшук, В.Я. Вывучэнне беларускай літаратуры ў школе: Гіст.- метадыч. нарыс (даваенны перыяд) / В.Я. Ляшук. – Мн., 1994.	1994
10.	Рашэтнікава, Н.Б., Дылеўская, В.Ю. Практыкум па методыцы выкладання беларускай літаратуры: Вучэб.-метадыч. дапаможнік для студэнтаў / Н.Б. Рашэтнікава, В.Ю. Дылеўская. – Мн., 1996.	1996
11.	Ляшук, В.Я. Лабараторныя заняткі па методыцы выкладання беларускай літаратуры / В.Я. Ляшук. – Мн., 1988.	1988
12.	Рашэтнікава, Н.Б. Хрэстаматыя па методыцы выкладання беларускай літаратуры / Н.Б. Рашэтнікава, В.Я. Дылеўская, В.У. Праскаловіч – Мн., 1999.	1999
13.	Альшэўская, Н.У. Развіццё пачуцця самасвядомасці грамадзяніна-беларуса на ўроках роднай мовы і літаратуры ў вучняў старэйшых класаў. / Н.У. Альшэўская. – Мн., 1998.	1998
14.	Бершадская, Н.Р., Халімова, В.З. Литературное творчество учащихся в школе: Книга для учителя. / Н.Р. Бершадская, В.З. Халімова. – М., 1986.	1986
15.	Беспалько, В.П. Слагаемыя педагогічнай тэхналогіі / В.П. Беспалько – М., 1989.	1989
16.	Волкаў, І.П. Далучэнне да творчасці : 3 вопыту работы / І.П. Волкаў – Мн., 1992.	1992
17.	Зепалова, Т.С. Урокі літаратуры і театр: Пособие для учителей / Т.С. Зепалова. –М., 1982.	1982
18.	Ивашин, В.В., Лазарук, М.А., Ленсу, Е.Я. Изучение русской литературы во взаимосвязи с белорусской: Пособие для учителя / В.В. Ивашин, М.А. Лазарук, Е.Я. Ленсу. –Мн., 1988.	1988

19.	Канцэпцыя рэфармавання літаратурнай адукацыі / Пад рэд. М.А.Лазарука, В.У. Івашына. – Мн., 1996.	1996
20.	Качурин, М.Г. Организация исследовательской деятельности учащихся на уроках литературы: Книга для учителя / М.Г. Качурин. М., 1988.	1988
21.	Кудряшёв, Н.И. Взаимосвязь методов обучения на уроках литературы: Пособие для учителя / Н.И. Кудряшёв. – М., 1981.	1981
22.	Лазарук, М.А. Навучанне і выхаванне творчасцю: Педагагічныя роздумы і пошукі / М.А. Лазарук. – Мн., 1994.	1994
23.	Лугоўскі, А.І. Маральна-эстэтычнае выхаванне вучняў на ўроках беларускай літаратуры: XI кл.: Дапаможнік для настаўнікаў / А.І. Лугоўскі. – Мн., 1992.	1992
24.	Ляшук, В.Я. Літаратурнае краязнаўства ў школе / В.Я. Ляшук. – Мн., 1991.	1991
25.	Ляшук, В.Я. Вывучэнне эпічных твораў: 5-8 класы: Дапаможнік для настаўніка / В.Я. Ляшук. – Мн., 1987.	1987
26.	Ляшук, В.Я. Снітко, Г.М. Вывучэнне аглядавых тэм па беларускай літаратуры / В.Я. Ляшук, Г.М. Снітко. – Мн., 2001.	2001
27.	Мішчанчук, М.І. Настаўніку – пра настаўнікаў / М.І. Мішчанчук. – Мн., 1989.	1989
28.	Праграмы сярэдняй агульнаадукацыйнай школы з беларускай і рускай мовамі навучання: Беларуская літаратура: V–XI класы / Пад агул. навук. кіраўн. М.А. Лазарука, А.І.Бельскага. – Мн., 2002.	2002
29.	Рожина, Л.Н. Изучение художественного воспитания и литературных способностей учащихся: Метод. пособие / Л.Н. Рожина – Мн., 1992.	1992
30.	Руцкая, А. Пазакласная праца па беларускай літаратуры: Дапаможнік для настаўнікаў / А.Руцкая. – Мн., 2000.	2000
31.	Смыкоўская, В.І. Развіццё мовы вучняў на ўроках літаратуры / В.І. Смыкоўская. – Мн., 1988.	1988
32.	Туркевіч, В.М. Творчасці зярняты залатыя....: Метад. эцюды настаўніка / В.М. Туркевіч. – Мн., 1988.	1988
33.	Урок літаратуры ў школе: Кніга для настаўніка / Пад. рэд. М.А.Лазарука, В.І.Івашына. – Мн., 1995.	1995
34.	Яфімава, М.Б. Гучыць жывое слова: Гурток выразнага чытання / М.Б. Яфімава. – Мн., 1983.	1983

2. Прыкладны пералік заданняў кіруемай самастойнай работы

1. Заканспектаваць і метадычна ацаніць прапанаваныя ў перыядычным друку планы ўрокаў і сцэнарыі пазакласных мерапрыемстваў вядучых педагогаў рэспублікі.
2. Вызначыць вядучыя напрамкі рэфармавання літаратурнай адукацыі.
3. Сістэматызаваць класіфікацыі ўрокаў беларускай літаратуры.
4. Ацаніць эфектыўнасць сучасных адукацыйных тэхналогій ў галіне выкладання беларускай літаратуры.

3. Формы кіравання самастойнай работай

№ п/п	Формы кіравання	Сродкі
1.	Вусная	Суб'яседаванне, прэзентацыя фрагментаў урокаў
2.	Пісьмовая	Рэфераты
3.	Вусна-пісьмовая	Тэзісы дакладаў па тэме з іх вуснай абаронай
4.	Тэхнічная	Складанне мультымедычных прэзентацый

4. Сродкі дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці

№№ п/п	Формы дыягностыкі	Сродкі дыягностыкі
1.	Вусная	Суб'яседаванне Правядзенне ўрокаў у форме дзелавой гульні Індывідуальнае і фронтальнае апытванне Даклады на практычных занятках
2.	Пісьмовая	Кантрольныя апытванні Падрыхтоўка рэфератаў
3.	Вусна-пісьмовая	Абарона дакладаў па тэме
4.	Тэхнічная	Абарона мультымедычных прэзентацый

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ

Назва дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумара пракола)
1	2	3	4
Гісторыя беларускай літаратуры	літаратуры	Прапаноў няма	пракакол № 10 ад 17.05. 2016 г.

ДАПАЎНЕННІ І ЗМЭНЫ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ

на _____ / _____ вучэбны год

№ п/п	Дапаўненні і змены	Падстава

Вучэбная праграма перагледжана і адобрана на пасяджэнні кафедры літаратуры
(пратакол № _____ ад _____ 201 г.)

Загадчык кафедры

_____ (ступень, званне)	_____ (подпіс)	_____ (ініцыялы, прозвішча)
ЗАЦВЯРДЖАЮ		
Дэкан факультэта		

_____ (ступень, званне)	_____ (подпіс)	_____ (ініцыялы, прозвішча)
----------------------------	-------------------	--------------------------------

ДАПАЎНЕННІ І ЗМЭНЫ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ

на _____ / _____ вучэбны год

№ п/п	Дапаўненні і змены	Падстава

Вучэбная праграма перагледжана і адобрана на пасяджэнні кафедры літаратуры
(пратакол № _____ ад _____ 201 г.)

Загадчык кафедры

_____ (ступень, званне)	_____ (подпіс)	_____ (ініцыялы, прозвішча)
ЗАЦВЯРДЖАЮ		
Дэкан факультэта		

_____ (ступень, званне)	_____ (подпіс)	_____ (ініцыялы, прозвішча)
----------------------------	-------------------	--------------------------------

ДАПАЎНЕННІ І ЗМЭНЫ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ

на _____ / _____ вучэбны год

№ п/п	Дапаўненні і змены	Падстава

Вучэбная праграма перагледжана і адобрана на пасяджэнні кафедры літаратуры
(пратакол № _____ ад _____ 201 г.)

Загадчык кафедры

_____ (ступень, званне)	_____ (подпіс)	_____ (ініцыялы, прозвішча)
ЗАЦВЯРДЖАЮ		
Дэкан факультэта		
_____ (ступень, званне)	_____ (подпіс)	_____ (ініцыялы, прозвішча)

ДАПАЎНЕННІ І ЗМЭНЫ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ

на _____ / _____ вучэбны год

№ п/п	Дапаўненні і змены	Падстава

Вучэбная праграма перагледжана і адобрана на пасяджэнні кафедры літаратуры
(пратакол № _____ ад _____ 201 г.)

Загадчык кафедры

_____ (ступень, званне)	_____ (подпіс)	_____ (ініцыялы, прозвішча)
ЗАЦВЯРДЖАЮ		
Дэкан факультэта		
_____ (ступень, званне)	_____ (подпіс)	_____ (ініцыялы, прозвішча)